

Rhezeliuss: Sk i inskriftens början saknas; 21 a; 22 i saknas; 27 a, 30 i, 35 i; mellan 37 t och 38 r och mellan 44 s och 45 n inskjutes ett i; 47 i; sk efter 53 p; 56 a bevarat. — Hadorph och Helgonius: Sk saknas i inskriftens början. 1 m; 35 i; sk saknas efter 38 r; 47 i; sk saknas efter 59 i. — Dybeck: 30 a saknas; 35 i; 43 r saknas i texten, men antydes på bilden.

Samme man Forkunn omtalas i U 294. Om namnet *Forkuðr* (*Forkunnr*) se U 14.

Brate (*Svenska runristare*) för denna ristning till Visäte. Det är otvivelaktigt riktigt. Intressant är att jämföra Visätes ristning med den följande U 294. Den har ristats efter Forkunns död på uppdrag av hans hustru och är sålunda yngre än U 293. En sådan jämförelse ger ytterligare ett exempel på runstensstilens snabbt inträdande upplösning, jfr U 277, s. 453.

294. Lilla Vilunda, Hammarby sn.

Pl. 183.

Litteratur: B 1153, L 429, D 2: 89. J. Bureus, F a 6 s. 69 n:r 120, s. 81 n:r 171 (Bureus), s. 93 n:r 7 (Aschaneus), s. 168 n:r 28 (Rhezeliuss), F a 5 n:r 176, F a 10: 2 n:r 12, F a 13 s. 120, F a 1 s. 44, F f 6 n:r 74; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 179; O. Celsius, SR 2, s. 156, 639; H. O. H. Hildebrand, Skrivelse till VHA Akad. den ²⁴/₇ 1866 (ATA); R. Dybeck, Hammarby socken (ATA), Berättelse för år 1867 (ATA); UFT h. 5 (1876), s. 11; E. Brate, Anteckningar 1903 (ATA).

Äldre avbildningar: Bureus, teckning (F a 10: 2), kopparstick (F f 6); Helgonius och Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 1153); Dybeck, D 2: 89; Brate foto 1903 (ATA).

Runstenen står rest i en skogsbacke 200 m. S om ladugårdsbyggnaden, 3 m. Ö om den lilla skogsvägen till Smedby. 200 m. åt NNV står U 293.

Runstenen var känd redan av Bureus, som anger dess plats sålunda (F a 6): »Vidh Vilunda i Hammarby S. sunnan Kyrk:». Aschaneus: »Widh Widlunda i Hammarby S». Rhezelius: »Widh Wijdlunda i Backan.» Ransakningarna: »På Willunda egor Straxt wijdh byen en Runasteen tillfinnandes.» Peringskiöld: »Wielunda West söder i backen, på vägen åt Smedby.» Vid H. Hildebrands besök 1866 låg runstenen omkull (se U 293), men den restes redan följande år genom Dybecks försorg. Dybeck skriver i *Sveriges runurkunder*: »Gammelbyhagen heter en stor skogshage sydväst från lilla Vilunda. Läget är högt. I hagen finnas flera hednagrafvar och en stor bautasten, samt denne och nästföljande runsten [= U 293], båda nyligen åter reste.»

Grå granit med ljusa inslag. Höjd 2,02 m., bredd (på mitten) 0,90 m. Ytan är mycket skrovlig och ojämn.

Inskrift:

kuprlauk · lit · stain hkua iftir · forkun bonta · sin auk kitelfr

5 10 15 20 25 30 35 40 45

Guðlaug let stæin haggva æftir Forkunn, bonta sinn, ok Ket[il]ælfR(?).

»Gudlög lät hugga stenen efter Forkunn, sin make, och Kättilälv [lät också hugga].»

Till läsningen: Inskriften börjar och slutar utan sk. I 4 r är hst starkt böjd. 10 i är ej stunget. 21 i har mitt på hst en rund fördjupning, som troligen ej är huggen. I 26 f utgår nedre bst från undre ramlinjen. Efter 39 n troligen ej sk. I 45 t är högra bst tydlig. Åt vänster går en naturlig fördjupning, som emellertid synes till övre hälften vara uthuggen till bst. 46 e har mitt på den korta hst en fördjupning, som förefaller att vara huggen. Av 47 l är endast övre delen bevarad. De två runorna utanför slingan, 48 f och 49 r, äro tydliga.

Bureus: 4 a; sk efter 16 n och 20 a; sk saknas efter 36 a; 40 u; runorna 41—49 saknas. — Aschaneus: **kuprl · auk · litstain · hkuua · iftir · forkun bonta · sin · an yb** ... — Rhezelius: Sk mellan

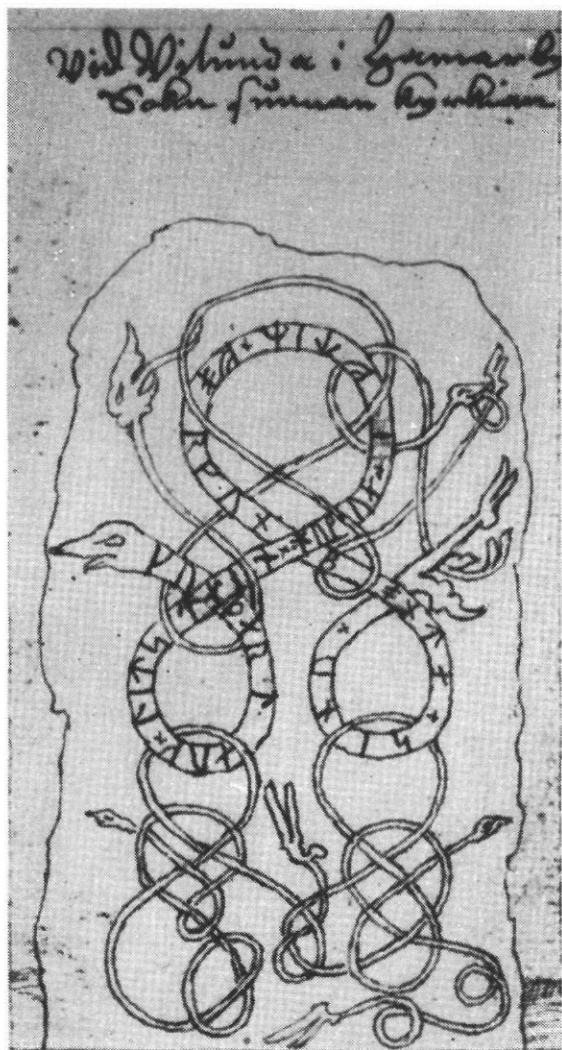

Fig. 298. U 294. Lilla Vilunda, Hammarby sn.
Efter teckning av Bureus.

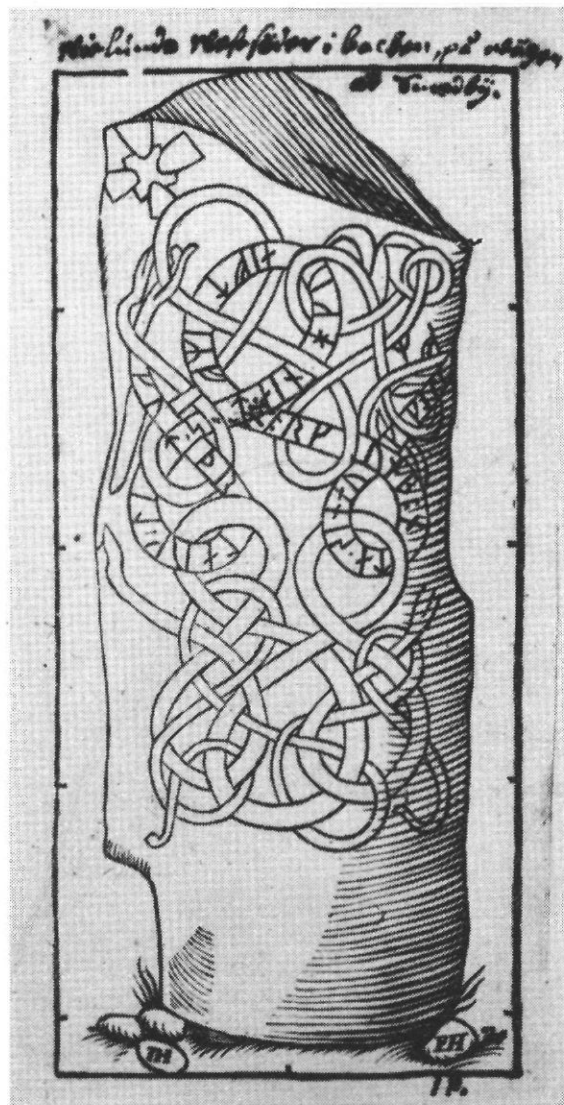

Fig. 299. U 294. Lilla Vilunda, Hammarby sn.
Efter B 1153.

varje ord. Runorna 39—49 läsas: **sinn · uk · kili :: ifr ·**. — Hadorph och Helgonius: Sk saknas efter 25 **r**; 45 **l**, 46 **i**; 47 **l** ej observerat. — Dybeck: 2 **i**; 40—49: **ar : kkiifr**. — Brate: »Efter **hkua** finnes intet skiljetecken, men **iftia** följes af ett litet snedt kors. Efter **forkun** finnes intet skiljetecken, ej heller efter **sin**. Sista namnets runor i slingan äro smärre än de föregående på grund af slingans afsmalning, dess slutrunor **fr** utom slingan större. Namnets första runa **ʃ k**, den andra **i** och den tredje **l** äro otvifvelaktiga. Den fjärde runan tyckes vara **e** och en därmed jämnlöpande fåra bör väl ock antagas för runa, alltså **i**. Tillfogas slutrunorna, är namnet alltså **kileifr**.»

Om namnet *Guðlaug* se Sö 263. *Forkuðr* (*Forkunnr*) förekommer också i U 293. Med all sannolikhet betecknar namnet i de båda inskrifterna samma person, se ovan s. 474.

Inskriftens sista namn, som skrives **kitelfr**, har återgivits med *Kæt(il)ælfR*. Ett sådant namn är visserligen ej eljest belagt, men bildningen är icke osannolik. Det förtjänar måhända att framhållas, att Forkunns fader, enligt U 293, har hetat Kättil.

I vilken egenskap Kättilälv varit med om att resa stenen efter Forkunn, meddelas icke.

Vilunda, Hammarby sn.

En tredje runsten i Vilunda omnämnes i *Ransakningarna* (1667—84): »Hoos Ammundh i Wijlunda finnes ehn Runasteen i Spijsmunnen insatt, hwad denn månnde betyda finnes aff dess Inscription.»